

Димо Дончев Чешмеджиев

Роден в гр. Садово, обл. Пловдив, 1960 г.

Е-поща: dimoclio7@yahoo.com

Област на научна квалификация

Средновековна история, кирилометодиевистика, старобългарска литература, средновековна култура и изкуство.

Образование, научни степени и звания

1982 - висше образование по История, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

1982-1983 г. – архивист в ОДА – Смолян;

1983-1985 г. – уредник в ОИМ – Смолян;

1985 - 1990 г. – научен сътрудник в Комплексна научно-изследователска лаборатория по обществознание – Единен център по философия и социология, БАН

1990-2005 г. - научен сътрудник в Институт по история - БАН

1992 г. – доктор („кандидат на науките“), с дисертация на тема „Кирил и Методий в българската историческа памет през средните векове“, защитена в Институт по история - БАН;

2005 г. - доцент в ПУ „Паисий Хилендарски“;

2010 – доцент в Кирило-Методиевския научен център – БАН;

2016 г. - Доктор на науките с дисертация на тема: „Култовете на българските светци през IX – XII в.“, защитена в Кирило-Методиевския научен център – БАН;

2019 г. – професор в Кирило-Методиевския научен център - БАН.

2023 г. - Професор в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Специализации

1995 – 1996 г. – Италия и Ватикана (Институт за Средновековна италианска история, Папски институт за Изтока);

2015 – Израел (Йерусалимски университет; Френски библейски археологически институт в Йерусалим);

2021 г. – Университет Париж 1 – Сорбона, Пантеон.

Езици

Майчин език – български

Чужди езици:

- френски (отлично)
- руски (отлично)
- италиански (средно)

Преподавателска дейност

- ПУ „Паисий Хилендарски“ – Пловдив;
- ПУ „Паисий Хилендарски“ – филиал „Любен Каравелов“ – Кърджали.
- ПУ „Паисий Хилендарски“ – филиал Смолян.

Книги и монографии

1. Кирил и Методий в българската историческа памет през средните векове. Академично издателство “Проф. М. Дринов”. С. 2001.

2. Доспат - страници от миналото. Издателство “Компас-П”, Пловдив, 2001.

3. Високи Западни Родопи (Батак – Девин – Доспат“). Изд. „Борина“ (съвм. с проф. П. Павлов). С. 2015.

4. Етюди върху български средновековни култове. Пловдив 2019. Изд. Българска историческа фондация, 180 стр.

5. Владетелските култове в Средновековна България. Пловдив 2022.

Студии и статии

6. За образа на “Кирил Философ” от църквата в с. Лева река, Пернишко. - В: X-ти пролетен колоквиум на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”. В. Търново, 1985, 84-86.

7. La contamination entre Constantin-Cyrille le Philosophe et Cyrille d’Alexandrie et sa répercussion dans l’art balkanique medieval. - Etudes balkaniques, 1989, № 1, 45-59.

8. Бандуриевата легенда и нейната историческа стойност. - Palaeobulgarica, 1991, № 1, 86-95 (съвм. с И. Кръпова).

9. Constantin Kostenecki de l'origine de la langue de Cyrille et Méthode. - Etudes balkaniques, 1991, № 3, 52-64.
10. Кирил и Методий - покръстителите на българите ? - Исторически преглед, 1992, № 4, 84-93.
11. Кирил Катански и Константин-Кирил Философ. – Palaeobulgarica, 1992, № 3, 55-60.
12. Към въпроса за състоянието на Кирило-Методиевата идея през XV в. - В: Българският Петнадесети век. С. 1993, 129-136.
13. За някои аспекти на култа към Кирил и Методий през Второто българско царство (извън Атонско-Търновската реформа). - Исторически преглед, 1993, № 6, 90-100.
14. Константин Костенечки за произхода на Кирило-Методиевския език. – В: Търновска книжовна школа. Т. 5, 1994, 631-641.
15. За “руските букви” в Пространното житие на Константин-Кирил Философ. - Кирило-Методиевски студии. № 10, 1995, 116-137.
16. Още за Хилендарското сказание и неговата автентичност. - В: Език и свят. Пловдив, 1995, 283-289.
17. Кирилло-Методиевская идея у русских. - Bulgarian Historical Review, 1995, № 4, 5-15.
18. За едно малко известно “Сказание за превода на Свещеното писание” от Хилендарския манастир. - В: Бог и цар в българската история. Шумен - Пловдив, 1996, 166-169.
19. Още няколко бележки върху “Похвално слово за Евтимий” от Григорий Цамблак. – Проглас, 1998, № 1, 68-84.
20. За появата на 11 май като поменална дата за Кирил и Методий. - В: Общото и специфичното в балканските народи до края на XIX в. (Сборник в чест на 70-годишнината на проф. Василка Тъпкова-Заимова). С. 1999, 93-98.
21. “София -Премъдрост Божия” в Кирило-Методиевския агиографски цикъл. – Palaeobulgarica, 1999, № 1, 67-80.
22. “София - Премудрост Божья” в кирилло-мефодиевском агиографическом цикле. - Bulgarian Historical Review, 2000, № 1-2, 20-33.
23. “Sofia-Wisdom of God” in the Cyril and Method’s Hagiographic Cycle. - Bulgarian Historical Review, 2000, № 2, 20-34.
24. “Руските букви” от Пространното житие на Константин-Кирил Философ не са скандинавски. - Във: Викингите - мореплаватели, откриватели, създатели. С. 2000, 155-160.
25. За локализацията на средновековната родопска крепост Къунйкпт. – Векове, 1988, № 5, 12-14.
26. On the Question of the Localization of the Slav Tribe Smoljani. - Bulgarian Historical Review, 1997, № 1, 89-94.
27. Към въпроса за локализацията на славянското племе смоляни. - Rhodopica, № 1, 1998, 99-107.
28. Средновековният скален манастир до Варна (Аладжа манастир), Известия на Народния музей във Варна. Кн. 26 /41/, 1990, 110-140 (съвм. с Г. Атанасов).
29. Le problème de la principauté de Méthode et les relations bulgare-byzantines au cour de la première moitié du IXe s. - Etudes balkaniques, 1993, № 2, 107-120.
30. Сто години от рождението на Фр. Дворник. - Palaeobulgarica, 1993, №3, 115-117.

31. Франтишек Дворник като историк на славяно-византийските връзки. - В: Самобитност и традиция в българското, чешкото и словашкото Възраждане, Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", т. 31, 1993, кн. 1.
32. Към въпроса за култа на св. Архангел Михаил в средновековна България. – *Palaeobulgarica*, 1996, № 1, 52-61.
33. За "седемте съборни църкви" на княз Борис. – Исторически преглед, 1998, № 1-2, 134-141.
34. Към въпроса за култа на княз Борис-Михаил в средновековна България. – Исторически преглед, 1999, № 3-4, 158-176.
35. "Моравия" и "Велика Моравия" в старобългарската традиция. - Кирило-Методиевски студии. № 13, 2000, 176-186.
36. Няколко бележки към проложното житие на Михаил Воин. - В: Традиция, приемственост, новаторство. В памет на Петър Динев. С. 2001, 193-198.
37. Бележки върху култа към Петнадесетте Тивериуполски мъченици в средновековна България. - В: РІЛХЧСПНІБ. Сборник в чест на проф. Иван Божилов. С. 2002, 251- 263.
38. Няколко бележки около датата за почитание на св. цар Петър. - В: Традиции и приемственост в България и на Балканите през Средните векове (Юбилеен сборник посветен на проф. дин Й. Андреев). В. Търново, 2003, 451-458.
39. Бележки върху култа на св. Седмочисленици в средновековна България. - В: Пѣти достоитѣ. Сборник в памет на Стефан Кожухаров. С. 2003, 425-444.
40. Култът на св. Седмочисленици в средновековна България. – *Bulgarian Historical Review*, 2005, 3-4, 103-118.
41. Църквата "Св. Петка" в Пловдив. - В: По следите на българската книга (Описи. Находки. Библиология). Сборник посветен на 100 год. от рождението на д-р Маньо Стоянов. Пловдив, 2004, 380-384.
42. Няколко бележки за култа към цар Петър I (927-965). - В: Християнската традиция и царската институция в българската култура. Шумен, 2003, 23-37.
43. Произход на Кирил и Методий – В: Кирило-Методиевска енциклопедия. Т. 3, С. 2003, 343-349 (съвм. с В. Тъпкова-Заимова).
44. "Кнжени ꙗмоу дасть държати словѣнско" от Пространното житие на Методий и българо-византийските отношения от първата половина на IX в. - *Palaeobulgarica*, 2004, № 2, 3-19.
45. Една невероятна хипотеза за Кирил и Методий. - *Векове*, 1989, № 3.
46. Етническият произход на Кирил и Методий (Историографски бележки). - *Славянски диалози*, № 1, 2005 (съвм. с проф. В. Тъпкова-Заимова), 67-87.
47. Св. Лаврентий - една хипотеза. - в: "Средновековна Европа и Балканите (в памет на Б. Примов и Г. Първев). Епохи. В. Търново, 2005, 69-77.
48. Култовете на българските светци през XI-XII в. – в: Пловдивски университет "Паисий Хилендарски". Научни трудове, т. 41, кн. 1, 2003 – Филология, 495-503.
49. Бачковският манастир и гробът на Патриарх Евтимий. – *Црквене студије*. Ниш, № 2, 2005, № 2, 169-195.
50. *Knyaz Boris-Michael I: the Bulgarians Conversion to Cristianity.* – *Bulgarian Historical Review*, 2005, № 1-2.

51. Кръщаваното тяло. – В: алтера Академика, 1, 2007, 127-39 (съвм. с М. Шнитер).
52. Бележки за култа на Св. Параскева-Петка у българите и сърбите през XIII-XIV в. В: - Манастир Бањска и доба краља Милутина (Зборник са научног скупа одржаног од 22. до 24 децембра 2005. године у Косовској Митровици). Ниш-Косовска Митровица-Манастир Бањска, 2007, 275-285.
53. Култът към българският цар Петър I (927 - 969): монашески или държавен? – In: 5. International Hilandar conference, 8-14 sept. 2001, Raska, Jugoslavija.- In: Love of learning and devotion to God in orthodox Monasteries. Beograd-Columbus/Ohio, 2006, pp. 245-257.
54. Култът на Кирил и Методий в българското средновековие. – В: Slavica Slovaca, Rocnik 42, 2007, N 1, 20-36.
55. За Родопите и овцете. – Родопи, 2004, № 2.
56. Един забравен родопски герой от Устово. – Родопи, 3, 2004, 55-56.
57. Бележки върху историческата география на Родопите през Средновековието. – В: Византия, Балканите, Европа. Изследвания в чест на проф. Василка Тъпкова-Заимова. Studia Balkanica N 25. С. 2006, 284-295.
58. Бележки върху историческата география на Родопите през Средновековието. – В: Хуманитаристични изследвания в Родопите в началото на XXI век. 70 год. Регионален исторически музей “Стою Шишков” – Смолян. Смолян-София 2007, 227-240.
59. Св. княз Борис-Михаил – “италианската връзка”. – В: Българи и италианци през вековете в борби за независимост и държавност. По случай 200 години от рождението на Джузепе Мацини (1805-1872). С. 2006, 7-19.
60. Християнството в Босна и Херцеговина. – В: Европа 2001, 2007, № 3.
61. “Бялата пчела” в Безименното (Народното) житие на Св. Йоан Рилски. – В: Християнска агиология и народни вярвания. Сборник в чест на ст. н. с. Елена Коцева. С. 2008, 50-62.
62. Св. Лаврентий и Сан Лоренцо. – В: Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура през IX-X век. - Кирило-Методиевски студии. С. 2007, № 17, 832-837.
63. Църквата с мощите на св. Петка в Търново.- В: Търновска книжовна школа. Т. 8 (Св. Евтимий, патриарх Търновски и неговата духовна мисия в Европа. В. Търново, 2007, 499-512.
64. Култът Пятнадесети Тивериупулских мучеников в Средновековной Болгарии. - Bulgarian Historical Review, 2007, № 3-4
65. Бележки за историята на Родопите през средните векове. – Родопи, 2007, № 5-6, 70-85.
66. Бележки за култа на св. Петка в Българското средновековие. – В: Историк със съдба на творец и преподавател. Сборник в чест на 60-годишнината на проф. д.и.н. Людмил Спасов. В. Търново, 2009, 73-81.
67. Бележки за гроба на патриарх Евтимий в Бачковския манастир. – В: Слово и вяра. Международна научна конференция посветена на 90-годишнината от рождението на проф. Боню Ангелов (18-19 окт. 2004 г., Стара Загора). В. Търново 2007, 431-453.
68. Le corps baptisé: aspects verbaux et non-verbaux des pratiques religieuses des Slaves orthodoxe. Référence électronique: Noesis, N 12, 2007 (<http://noesis.revues.org/index1323.html>) (съвм. с М. Шнитер), 117-130.
69. Мощите на св. Горазд в Белград албански (Берат). – В: „България, земя на блажени”. In memoriam professoris Iordani Andreevi (Международна конференция в памет на проф. дин Йордан Андреев). В. Търново 2009, 252-265.

70. Старата църква „Св. Петка” в Пловдив в сведенията на пътешествениците. – В: Пътуванията в средновековна България. Шумен-В. Търново 2009, 520-531.
71. Bułgarska tradycja państwowa w apokryfach: car Piotr w „Bułgarskiej kronice apokryficznej”. – In: Biblia Slavorum Apocryphorum. Novum Testamentum. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Biblia Slavorum Apocryphorum. II. Novum Testamentum” Łódź, 15-17 maja 2009 roku, pod red. G. Minczewa, M. Skowronek i I. Petrova, Wydawnictwo Piktora, Łódź 2009, p. 139-149.
72. Император Константин I Велики и княз Борис I Михаил: победата над езичниците. – В: Ниш и Византија. Шести научни скуп, Ниш, 3-5 јун 2007. Зборник Радова VI, Ниш, 2007, 357-368.
73. Мощите на св. Горазд в Белград албански (Берат). - Slavica Slovaca, г. 45, 2010, v. 2, 136-144.
74. Култът на св. Седмочисленици в Средновековна България. - Slavica Slovaca, г. 46, 2011, v. 1, 24-36.
75. Легенди за патриарх Евтимий от Родопите. – В: Разрушаването на порядъка. Научна конференция в памет на проф. Годор Иванов Живков, Пловдив 2002. Пловдив 2012, 73-80. ISBN 978-954-423-505-5
76. Патриарх Евтимий и книжовниците от Атонско-търновската школа за делото на Кирил и Методий. – Наука, 2012, № 4, 10-12. ISSN 0861 3362
77. Българската държавна традиция в апокрифите: цар Петър в Българския апокрифен летопис от XI-XII в. – В: Българско средновековие: общество, власт, история. Сб. в чест на проф. д-р Миляна Каймакамова. С. 2013, 262-272.
78. Кирилл и Мефодий в Росии. – В: Выстраивая добрососедство. Россия на пространствах Европы. Под. общей ред. Ал. А. Громыко, Е. В. Ананьевой (Ассоциация Европейских исследований. Институт Европы Российской академии наук). М. 2013, 111-119.
79. Идеята за Константин I Велики през Второто българско царство. – В: Свети цар Константин и хриѳанство. Т. 1 (Меѓународни научни скуп поводом 1700. Годишњице Миланског едикта 31.мај – 2 јун 2013.). Ниш 2013, 485-495.
80. Паисий Хилендарски и Асеновград. – В: Българският осемнадесети век. Паисий между средновековието и новото време. Сборник доклади от научна сесия, посветена на 250 години от написването на История славянобългарска. Асеновград 2012, 4-7.
81. Култ Кирилла и Мефодия в период болгарского средневековья. – В: XXXII Кирилло-Мефодиевские чтения: 1150 лет славянской письменности. Международная научно практическая конференция преподавателей истории, языков и культура славянских народов. Самара 23-24 мая 2013. Самара 2013, 48-56.
82. Изображения святых Кирилла и Мефодия в искусстве эпохи Болгарского возрождения. – В: 1150 лет от моравской мисии Кирилла и Мефодия. Каталог изложбы. (Братислава, 28 јули 2013 г.). Москва – Санкт Петербург 2013 г., 55-65. (ISBN 978-5-904339-05-0)
83. Slovenske abecedy medzi Byzanciou a Bulharskom. – In: Cyril a Medod. Zbornik prispevkov z vedeckej konferencie Forum Slavica 2013, usporiadanej v Nitre 28. Juna 2013. Nitra 2013, 49-76.
84. Бележки за датата 11 май. – В: България в световното културно наследство. Материали от третата национална конференция по история, археология и културен туризъм „Пътуване към България” – Шумен 17-19.05.2012, Шумен 2014, 876-889.
85. Кратки бележки за култа на св. Прохор Пшински в средновековна България. – Старобългарска литература. Кн. 41-42. С. 2009, 150-164.

86. Митрополит Киприан и култовете на българските светци. - *Studi Slavistici*, № 5. Firenze, 2008, 15-30.
87. Българските светци в псалтира на митрополит Киприан. – В: Киприанови четения. 600 години от успението на св. Киприан, митрополит Московски. В. Търново 2008, 305-318.
88. За буквалното тълкуване на една библейска алюзия в Пространното житие на Константин-Кирил Философ, или за това дали Кирил и Методий са били (пра)българи. – *Palaeobulgarica*, 2010, № 4, 56-89.
89. Гробът на патриарх Евтимий в Бачковския манастир. – В: Стенимахос – Станимака – Асеновград. Принос към изучаване на приемствеността и развитието на социално-икономическата и духовна история на града и региона, Асеновград 2014, 42-62.
90. Средновековната българска генеалогия. – В: Род и родова памет. Пловдив 2014, 7-68.
91. Традицията за св. Горазд в България и Полша. – В: *Cyrlometodejski component kultury chrzescijanskiej Slowian w regionie karpackim. Historia, tradicije, odlowania. Krakowsko-Wilenskie studia Slawistyczne*, N 8 (red. M. Kuczynska, J. Stradomski). Krakow 2013, 11-25.
92. Култът към св. Евтимий, патриарх Търновски, атонски монах и последен Търновски патриарх. – В: Научный алманах „Афонское наследие. Вып. 1-2, Киев-Чернигов, 2015, 248-270
93. Бележки за датата 11 май. – В: Празникът на Кирил и Методий. Пространства на духа. Т. 2. С. 2015, 26-47.
94. За датата 11 май като поменална за Кирил и Методий. - В: Празникът на Кирил и Методий. Пространства на духа. Т. 2. С. 2015, 20-26.
95. За времето на пренасяне на мощите на св. Йоан Рилски от Рила в Средец. – *Studies in honour of Professor Iliya G. Iliev. - Bulgaria Medievalis*. V. 6, 2015, 79-89.
96. Славянските азбуки между Византией и Болгарией. – In: *Cyrl and Methodius: Byzantium and the World of the Slavs*. Thessaloniki, 2015, 314-353.
97. Няколко бележки за Константин Костенечки до заминаването му за Сърбия. – В: Александър Петров Маринов, архивист и родоповед. 80 години жизнен и творчески път. Смолян 2016, 73-82 (ISBN 978-619-196-026-2).
98. Българите и Атон до края на XIV в. – В: *Poznanskie studia Slawistyczne*. N 10, 2016, 53-68 (ISSN 2084-3011; e-ISSN 2450-2731).
99. Патриарх Йоаким I Търновски. – В: Мултикултурният човек. Сб. в чест на проф. дин Камен Гаренов (отец Петър Гарена). Т. 2 – Богословие, църковна история и християнско изкуство. Общество, образование и култура. С. 2016, 78-89 (ISBN 978-619-176-080-0).
100. 1100 години от Успението на свети Климент Охридски. Научно-изследователско и поклонническо пътуване в Р. Македония, Р. Гърция и Р. Гърция (8-11 декември 2016). – *Македонски преглед*, № 4, 2016, 157-163 (съвм. с М. Цачева) – ISSN 861-2277.
101. Международна научна конференция „Свети Климент Охридски и неговото време“ в Университета „Фан Ноли“ – Корча, Р. Албания, 9 декември 2016 г. - *Македонски преглед*, № 4, 2016, 157-163 (съвм. с М. Цачева) – ISSN 861-2277.
102. Българските светци и Византия: случаят Теофилакт Охридски. – В: Трети международен конгрес по българистика, 23 – 26 май 2013. Кръгла маса „Кирилометодиевистика“. С. 2014, 208-219 (ISBN 978-954-07-38-28-4).
103. Цар Петър във византийските извори. – В: Трети международен конгрес по българистика, 23-26 май 2013. Кръгла маса „Златният век на цар Симеон: политика, религия и култура“. С. 2014, 103-110 (ISBN 978-954-07-3825-3).

104. Култът към св. Лаврентий. – Родопи. 2017, кн. 1-2, с. 11-16
105. Notes on the cult of Fifteen Tiberiopolitan martyrs in Medieval Bulgaria. – *Studia Ceranea*, 1, Lodz 2011, 143-156.
106. Проф. Иван Божилов (1940-2016). – Старобългарска литература. Кн. 55-56, 2017.
107. Култът към св. Климент Охридски в Средновековна България. – В: Св. Климент Охридски в културата на Европа. С. 2018, 333-349.
108. Високите Западни Родопи през Средновековието. – Епохи. Т. 23, кн. 2. 2015, 477-480. (съвм. с П. Павлов). ISSN 1310-2141
109. Княз Борис-Михаил I: покръстването на българите. – В: Христо Николов Гиневски. Историк, родопевед, общественик (1943-2017). Смолян, 2018 (ISBN 978-619-196-062—0), 61-79.
110. Бележки за българо-византийските отношения по времето на хан Тервел. – Епохи. Т. XXVI, В. Търново 2018, кн. 1, 194 - 200 (ISSN 1310-2141).
111. Култовете на българските светци през IX-XII в. – В: Съвременната святост: история, образи, символи, практики. Сборник с доклади от Първа международна конференция „Съвременната святост: история, образи, символи, практики“ организирана от катедра „Теология“ към Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, проведена на 9-10 ноември 2017 г. в гр. Пловдив. Пловдив, 2018, с. 93-99 (ISBN 978-619-7249-42-2).
112. Култът към св. Наум Охридски. – In: LAUDATOR TEMPORIS ACTI. *Studia in memoriam Ioannis A. Božilov. Vol. I. Serdicae MMXVIII*, 95-133 (ISBN 978-619-176-131-9).
113. Култът на св. Климент Охридски през периода на византийското владичество в българските земи (XI–XII в.). – In: *Kliment Ochridsky a jeho prinos pre slovansku a europsku kulturu* (eds. P. Zenuch, С. Николова). Bratislava – Sofia 2017, 29-38 (ISBN 978-954-9787-31-3).
114. Християнството в Западните Родопи – начало и развитие. – В: Трета научна конференция „Родопа планина – земя на богове, хора и храмове“. С. 2019, 141 – 147 (ISBN 978-954-92299-7-4).
115. Българите и Атон до края на XIV в.- В: Руският класически логос – измерения и посоки. Юбилеен сборник, посветен на доц. д-р Николай Нейчев. Пловдив 2019, с. 157-174 (ISBN 978-619-202-469-7).
116. Владетелските култове в Средновековна България. – В: Владетел, държава и църква на Балканите през Средновековието. Сборник с доклади от международна научна конференция посветена на 60-годишнината на проф. д-р Пламен Павлов. В. Търново 2020, с 154- (ISBN 978-619-00-1104).
117. Родопският владетел Момчил. – Родопи. 3-4, 2020, 4-13.
118. Идеята за Константин I Велики през Второто българско царство. – В: Странстващи по пътищата на хуманитаристиката. Изследвания по фолклористика, културна антропология и славистика в чест на доц. д-р Катя Михайлово. С. 2020, 37-50. ISBN 978-619-254-032-8.
119. Цар Йоан Александър Асен (1331-1371) – разцвет преди катастрофата. – В: Религиозният разцвет в България XIII – XIV в. Доклади от Международната научна конференция, С
120. Добридолски манастир. – Християнското културно-историческо наследство на Северозападна България. Мисъл, слово, текст. Т. 6 (12). Нова серия. Изд. На ПУ „Паисий Хилендарски“. Пловдив 2022, 3-11; ISSN 2815-2816

121. Изворски манастир. - Християнското културно-историческо наследство на Северозападна България. Мисъл, слово, текст. Т. 6 (12). Нова серия. Изд. На ПУ „Паисий Хилендарски“. Пловдив 2022, 11-17. ISSN 2815-2816

122. Бачковският манастир. – In: Intercultural Relation Society. № 35, Tbilisi, 2022, ISSN 1512-4363.

123. Няколко бележки за пловдивските църкви в Османския период. – В: Капаните на града: нематериално културно наследство. Сборник с доклади. Пловдив 2022, с. 93-115.

124. Към въпроса за идентификацията на владетелския образ в ръкопис Син. 262 от Държавния исторически музей в Москва. – В: А на жената бяха дадени крила. Сборник в чест на професор Светлина Николова (= Palaeobulgaria, 46/4. Специално издание), с. 949-970.

125. Бележки за църковната организация на България след покръстването. – Пътят на Кирил и Методий – пространствени и културно-исторически измерения. Кирило-Методиевски студии. Кн. 33 . 2023, 27-62.

126. Бележки върху църковната политика на цар Йоан Александър (1331–1371). – В: - ВИЗАНТИЙСКО-СЛОВЕНСКА ЧТЕНИЈА VI. Сборник радова са истоимене Меѓународне научне конференције, која је одржана 26. новембра 2022. године на Универзитету у Нишу. Ниш 2023, 25-39.

127. Образи на св. Кирил и Методий през Българското възраждане. – В: Кирило-Методиевски места на паметта в Българската култура. С. 2023, 9-52 (съвм. с Тотка Григорова).

128. Бележки за култа на Йоаким, патриарх Търновски. – В: Иваново – Червен – Търнов – наследство на Средновековието. Русе 2023, 10-25.

129. Няколко бележки за появата на датата 11 май като поменална за Кирил и Методий. – В: Христо Николов Гиневски, историк, родоповед, общественик (1943-2017). Смолян 2023, с. 38-43 (ISBN 978-954-393-185-9)

III. СТАТИИ В НАУЧНИ ЕНЦИКЛОПЕДИИ

130. Евфимий, свт, патриарх Търновский (в съавторство с Д. И. Польшанский). – Православная энциклопедия. Под редакцией Патриарха Московского и всея Руси Кирилла (ПЭ). Москва 2008. Т. 17. С. 374-376 <http://www.pravenc.ru/text/187641.html>;

131. Злата Моглинская, св., мц - ПЭ. М., 2009. Т. 20. С. 192.

132. Зограф, болг. мон-рь на Афоне (съвм. с А. А. Турилов и Л. К. Масиел Санчес). - ПЭ. 2009. Т. 20. С. 301–313. <http://www.pravenc.ru/text/199949.html>;

133. Зографские (афонские) преподобномученики (в соавторстве с А. А. Туриловым) // ПЭ. М., 2009. Т. 20. С. 313-315 <http://www.pravenc.ru/text/199953.html>;

134. Зографские листки, памятник кириллической письменности. – ПЭ. М. 2009. Т. 20. С. 313 <http://www.pravenc.ru/text/199951.html>;

135. Иоаким I, патриарх Търновский (в соавторстве с А. А. Туриловым). – ПЭ. М. 2010. Т. 23. С. 169-170 <http://www.pravenc.ru/text/468925.html>;

136. Иоаким III, патриарх Търновский. – ПЭ. М., 2010. Т. 23. С. 170-171 <http://www.pravenc.ru/text/468927.html>;

137. Иоаким Осоговский, прп. (в соавторстве с А. А. Туриловым). – ПЭ. М. 2010. Т. 23. С. 184–187 <http://www.pravenc.ru/text/468939.html>;

138. Иоанн Рильский, прп. (съвм. с К. Иванова и А. А. Турилов). – ПЭ. М. 2010. Т. 24. С. 585-598 <http://www.pravenc.ru/text/471475.html>;
139. Иоанн Экзарх. – ПЭ. М. 2010. Т. 24. С. 663-669 <http://www.pravenc.ru/text/471567.html>;
140. Искрецкий монастырь. – ПЭ. М. 2011. Т. 27. С. 279-281 <http://www.pravenc.ru/text/674966.html>;
141. Калишта, мон-рь. – ПЭ. М. 2012. Т. 29. С. 497-499 <http://www.pravenc.ru/text/1319995.html>;
142. Калоферские монастыри. – ПЭ. М. 2012. Т. 29. С. 576-578 <http://www.pravenc.ru/text/1320145.html>;
143. Калугеровский монастырь. – ПЭ. М. 2012. Т. 29. С. 584 <http://www.pravenc.ru/text/1320151.html>;
144. Кантакузин Димитрий – ПЭ. Т. 30, Москва 2013 с. 502-505 <http://www.pravenc.ru/text/1470273.html>;
145. Касторийская митрополия Элладской Православной Церкви (съвм. с О. В. Лосева и А. В. Захарова). – ПЭ. М., 2013. Т. 31. С. 502-536 <http://www.pravenc.ru/text/1681333.html>;
146. Килифареский монастырь.– ПЭ. М. 2013. Т. 33. С. 509-511 <http://www.pravenc.ru/text/1684620.html>;
147. Кирилл (Константин), равноап. (съвм. с А. А. Туриловым, Б. Н. Флорей, А. А. Королевым, И. А. Шалиной, Г. Геровым, А. П. Иванниковой). – ПЭ. М., 2014. Т. 34. С. 186-225 ([Поиск по сайту \(pravenc.ru\)](http://www.pravenc.ru))
148. Кичевский монастырь. – ПЭ. М. 2014. Т. 35. С. 181-182;
149. Климент Охридский, равноап. (съвм. с К. И. Иванова, Э. В. Шевченко). – ПЭ. М. 2014. Т. 35. 663-676;
150. Кодов Хр. – ПЭ. М. 2014. Т. 36. С. 214-215;
151. Константин Костенечский. – ПЭ. М., 2015. Т. 37. С. 95-97;
152. Кремиковский монастырь. – ПЭ. М., 2015. Т. 38. С. 533-535;
153. Куриловский монастырь. – ПЭ. М., 2015. Т. 39. С. 402-403;
154. Лаврентий, ученик Кирилла и Мефодия. – ПЭ. М., 2015. Т. 39. С. 618-619;
155. Лазарь Габровский, нмч.. – ПЭ, 2015. Т. 40.
156. Лазарь, нмч. Габровский (О. В. Лосевой) // ПЭ. М., 2015. Т. 39. С. 675-676;
157. Македония, истор. область (съвм. с О. В. Лосева, З. М. Розинска, К. А. Берсенева, О. Е. Петрунина). – ПЭ. М. 2016. Т. 42. С. 615-649;
158. Монашество у южных славян (съвм. с О. А. Родионова и Э. П. Ц.). – ПЭ. М. 2017. Т. 46. С. 634-637;
159. Онуфрий Габровский // ПЭ. 2019. Т. 53. С. 25-26;
160. Охридская архиепископия // ПЭ. 2019. Т. 53. С. 600-607
161. Преображенский монастырь // ПЭ. М., 2020. Т. 58. С. 142-143;
162. Монастырь Равна. – Православная Энциклопедия. М., 2020. Т. 59. С. 199-201;

163. Рильский манастир // ПЭ. М., 2020. Т. 59. С. 613-624 (в соавт. с В. Каравелчевым, М. И. Яковлевой, С. Куюмджиевой).

IV. РЕЦЕНЗИИ:

164. Книга за Климент (рец. за К. Станчев, Г. Попов, Климент Охридски, живот и творчество. С. 1988). – Език и литература, 1994, кн. 1 (съвм. с М. Шнитер).

165. Ново учебно пособие (рец. за М. Шнитер, Стара българска литература, Пловдив, 1992). – Научни трудове на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”, т. 30, 1992, кн. 1.

166. Рец. за Г. Симеонова, Покръстването (през погледа на етнографа. С. 1994). – Исторически преглед, 1996, кн. 1, 159-164.

167. Рец. за А. Божков, Образите на Кирил и Методий през вековете. С. 1989. – Исторически преглед, 1991, кн. 4, 97-101.

168. Рец. за И. Илиев. Св. Климент Охридски. Живот и дело. –In: Studia Ceranea (Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe). 2, Lodz 2012, 246-249.

169. Рец. за Г. Николов, Самостоятелни и полусамостоятелни владения във възобновеното Българско царство (края на XII – средата на XIII в.). С. 2011. – Старобългарска литература, т. 45-46, 2012, 327-334.

170. Бистра вода от извора на историята (рец. за сб. Вътрешната македоно-одринска революционна организация (1893-1912). Документи на централните ръководни органи. Т. 1-2. Под ред. на Ц. Билярски и И. Бурилков (Архивите говорят, т. 45). С. 2007. – В: Страница, кн. 1, Пловдив 2009, 142-145.

171. Нова книга за отношенията на папството и българите през средните векове (рец. за В. Гюзелев, Папството и българите през средновековието (IX-XV в.), Пловдив, 2009) – Страница, кн. 2, Пловдив 2009, 90-92.

172. Изворский мон-рь Успения [рецензия]. – ПЭ. 2009. Т. 21. С. 559.

173. Рец. за И. Илиев, Св. Климент Охридски, живот и дело. С. 2010. – Bulgaria Medievalis. V. 3, 2012, с. 596-599.

174. Ново изследване по кирило-методиевистика. – Palaeobulgarica. 3, 2020, 119-126.

V. НАУЧНА РЕДАКЦИЯ И СЪСТАВИТЕЛСТВО

175. Научна редакция, бележки и коментар на книгата на Екзарх Стефан „История на Българската православна църква”. Пловдив, 2015.

176. Научна редакция на книгата на С. Шумило, Духовное Запорожье на Афоне. Малоизвестный казачий скит „Черный вир“ на Святой горе. Киев, 2015 г.

177. Научна редакция на сб. „Род и родова памет“. Пловдив 2014 г.

178. Научна редакция и предговор към: А. Дами, Български съдбовни несрети, Пловдив, Университетско издателство, 1992 (А. Dami, Fatalites bulgares, Geneve, 1946).

179. Редакция и предговор на сборник с научни статии “Пловдивският модел” (етническо и религиозно разбирателство в нашето съвремие), Пловдив, 1997.

180. Научна редакция на: Д. Дойчинов, Пловдив от А до Я. Исторически, културни и култови паметници, Пловдив, 2001.

181. Научна ред. на Д. Дойчинов, Общините на Пловдивски окръг, Пловдив, 2001.

182. Научна редакция на сб. „Българският XVIII в. Паисий Хилендарски между Средновековието и новото време”, Асеновград, 2014.

Членство в национални и международни организации, асоциации и др.

- Дружество на медиевистите и византолозите